

KANCELARIA SENATU
Kancelaria Ogólna

29. 06. 2021

nr RPW

140 14/2021 P

03980200477971
RPW/14014/2021 P
2021-06-29

KRAJOWA RADA
RADCÓW PRAWNYCH

00-478 Warszawa, Aleje Ujazdowskie 18 lok. 4

tel. 22 821 99 71, 821 99 72, 626 82 49 • e-mail: kirp@kirp.pl • NIP: 526-10-43-011

L.dz. 396/OBSiL/2021

Warszawa, dnia 22 czerwca 2021 r.

Pan Krzysztof Kwiatkowski

Senator RP

Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senatu RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo Pana Przewodniczącego z dnia 31 maja 2021 roku, w związku z rozpoczęciem prac nad inicjatywą ustawodawczą przez Komisję Ustawodawczą Senatu RP, w zakresie projektu ustawy o zmianie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych oraz ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (druk senacki nr 396), przesyłam opinię Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji Krajowej Rady Radców Prawnych.

Z poważaniem,

Kierownik

Ośrodek Badań, Studiów i Legislacji

Rafał Stankiewicz
Krajowej Rady Radców Prawnych

Rafał Stankiewicz

Warszawa, dnia 20 czerwca 2021 r.

Opinia

Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji

Krajowej Rady Radców Prawnych

do projektu ustawy o zmianie ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych oraz ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (druk senacki nr 396).

1. Projekt ustawy należy ocenić pozytywnie.
2. Projektowana ustawa ma znowelizować dwie ustawy:
 - a) ustawę z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461; dalej jako: ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych);
 - b) ustawę z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej jako: ustawa o TK).
3. Deklarowanym w uzasadnieniu celem ustawy jest – niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej – usunięcie uchybień w prawie, zasygnalizowanych przez Trybunał Konstytucyjny w rozstrzygnięciu sygnalizacyjnym z dnia 25 sierpnia 2020 r. (sygn. akt S 2/20), opublikowanym w OTK ZU A/2020 poz. 54. Najistotniejszym jednak celem ustawy, w ocenie OBSiL, jest jednak przede wszystkim wzmocnienie ochrony prywatności i danych osobowych jednostek w polskim porządku prawnym.
4. Wskazana wyżej sygnalizacja TK o sygn. akt S 2/20 została wydana jako bezpośrednia konsekwencja problemu, który ujawnił się na skutek publikacji w Dziennik Ustaw wyroku Trybunału z dnia 19 czerwca 2018 r. o sygn. akt SK 19/17. Trybunał Konstytucyjny rozstrzygnął w tej sprawie skargę konstytucyjną. Sentencja wyroku TK została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod poz. 1241, ujawniając przy tym dane osobowe Skarżącego konstytucyjnie, które przez całe postępowanie przed Trybunałem były chronione (por. art. 74 ust. 3 i 4, art. 80 ustawy o TK). Trybunał Konstytucyjny orzekł niezgodność § 13 ust. 2 pkt 9 w związku z § 32 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie

orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2015 r. poz. 1110 oraz z 2017 r. poz. 1541) z art. 47 oraz art. 51 ust. 1, 2 i 5 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. W sentencji wyroku TK opublikowanej w Dzienniku Ustaw podano imię i nazwisko Skarżącego, a także zakres zaskarżenia, który wyraźnie wskazywał na dane o chorobie, które łatwo mogły zostać powiązane z osobą Wnioskodawcy („w zakresie, w jakim przewiduje obligatoryjne zamieszczenie symbolu przyczyny niepełnosprawności, a w konsekwencji rodzaju choroby, w szczególności choroby psychicznej, jako przyczyny niepełnosprawności w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności”). W ten sposób, w nieco paradoksalny sposób, publikacja wyroku TK – stwierdzającego naruszenie przez przepisy prawa konstytucyjnych praw do ochrony prywatności i danych osobowych – sama doprowadziła do naruszenia tych praw z uwagi na obowiązki wynikające z ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych oraz ustawy o TK. Jednocześnie sprawa ta pozwoliła na identyfikację problemu niewystarczającej ochrony prywatności osób fizycznych wnoszących skargi do Trybunału Konstytucyjnego.

5. W opinii OBSiL promulgacja orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w oficjalnym publikatorze powinna pozwalać na publikowanie ich w postaci zanonimizowanej. W innym bowiem przypadku może dojść (tak stało się to w opisanym wyżej przypadku) do publicznego ujawnienia danych o charakterze szczególnym (wrażliwym), np. dotyczących stanu zdrowia (w tym przypadku chorobie psychicznej), przez co naruszone zostaje prawo do prywatności i prawo do ochrony danych osobowych.

6. Konstytucja RP chroni zarówno prawo do prywatności (art. 47), jak i dane osobowe (art. 51). Wartością chronioną konstytucyjnie jest również dostęp do informacji publicznej (art. 61 Konstytucji RP). Zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji prawa i wolności konstytucyjne mogą podlegać ograniczeniom, z uwagi na wartości w tym przepisie wymienione i zgodnie z zasadą proporcjonalności, np. gdy jest to konieczne dla ochrony praw i wolności innych osób (np. z uwagi na ich prawo do informacji). Rozwiązanie przyjęte w projekcie ustawy trafnie rozwiązuje problem relacji pomiędzy prawami i wartościami konstytucyjnymi. Jawność publikowanych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego powinna jednocześnie stwarzać możliwość poszanowania danych osobowych, zwłaszcza gdy chodzi o dane wrażliwe. W ten sposób obywatele nie będą obawiać się, że przy okazji korzystania ze środka ochrony konstytucyjnych praw i wolności, jakim jest skarga konstytucyjna (art. 79 Konstytucji RP), dojdzie do uszczerbku prywatności. Ochrona danych nie stoi zaś na przeszkodzie zapewnieniu publikacji wszystkich orzeczeń sądu konstytucyjnego.

7. OBSiL wskazuje, że na potrzebę ochrony danych osobowych przy publikacji orzeczeń zwracał już uwagę Rzecznik Praw Obywatelskich występując w tej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego oraz do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (Prezes UODO).

Prezes UODO stanął na stanowisku, że w tej sprawie potrzebne są zmiany ustawowe.

8. Przetwarzanie danych osobowych powinno odbywać się z poszanowaniem zasad zawartych w art. 5 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L. 119.1 ze sprost.; dalej jako: RODO), w szczególności zasady minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit c). Projektowana ustawa sprzyja realizacji tej zasady. Spełnienie zasady minimalizacji powinno nastąpić poprzez anonimizację danych osobowych przy publikacji orzeczeń TK. Oznacza to przekształcenie zawartych w nim danych osobowych w sposób uniemożliwiający przyporządkowanie poszczególnych informacji osobistych lub rzeczowych do określonej czy możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej lub w przypadku, kiedy ustalenia takiego można by dokonać jedynie niewspółmiernie dużym nakładem kosztów i czasu (zob. motyw 26 RODO). W świetle zatem przepisów RODO przyjmowana w projekcie ustawy anonimizacja jest właściwym środkiem ochrony prywatności i danych osobowych.

9. Warto dodać, że po unijnej reformie ochrony danych osobowych z 2016 r. z dniem 1 lipca 2018 r Trybunał Sprawiedliwości UE wprowadził zasadę anonimizacji przy publikacji swoich orzeczeń w sprawach prejudycjalnych.

10. Mając powyższe na względzie Krajowa Izba Radców Prawnych pozytywnie opiniuje projekt ustawy zawarty w druku senackim nr 396.